

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 408/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. M. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 25 písm. c) v spojení s čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. M. S. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2011 doručená sťažnosť Mgr. M. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci porušenia základného práva zaručeného v čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 25 písm. c) v spojení s čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach nečinnosťou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) prostredníctvom ministerky

spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) pri určovaní voľného miesta sudcu Okresného súdu T. (ďalej len „okresný súd“).

Sťažovateľ uviedol, že ako justičný čakateľ v stálej štátnej službe bol prijatý po úspešnom absolvovaní výberového konania do štátnozamestnaneckého pomeru 1. júla 2009, pričom jeho služobným úradom sa stal Krajský súd v T. s pridelením na výkon činnosti na okresný súd. Vo veku 30 rokov a po trojročnej prípravnej praxi 13. októbra 2010 úspešne vykonal odbornú justičnú skúšku. V dôsledku toho týmto dňom splnil zákonné podmienky na vymenovanie za sudcu všeobecného súdu Slovenskej republiky podľa čl. 145 ods. 2 ústavy a § 5 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V okolnostiach prípadu konkrétne išlo o predloženie návrhu ministerkou spravodlivosti Súdnej rade Slovenskej republiky na jeho menovanie do funkcie sudcu, ktorá však takýto návrh nikdy nepodala.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že od 1. augusta 2010 bolo na okresnom súde uvoľnené miesto sudcu, ktoré nebolo obsadené, pričom sťažovateľ po úspešnom absolvovaní a vykonaní odbornej justičnej skúšky 13. októbra 2010 spĺňal všetky predpoklady na vymenovanie za sudcu.

Sťažovateľ tiež uviedol, že na základe sledovania televízneho rozhovoru s ministerkou spravodlivosti v médiách – diskusná relácia „N.“ z 21. januára 2011 – dospel k záveru, že nečinnosť ministerstva spravodlivosti pri určovaní voľných sudcovských miest nie je náhodná, ale účelová a svojvoľná, pričom mu hrubo zasahuje do jeho ústavných práv. V dôsledku toho tiež tvrdí, že „účelovou nečinnosťou“ zo strany ministerstva spravodlivosti, resp. ministerky spravodlivosti pri určení voľného miesta sudcu dochádza voči nemu k diskriminácii a k porušovaniu označených práv. Dôvod, pre ktorý ministerstvo spravodlivosti (ministerka spravodlivosti) účelovo nekoná, sa sťažovateľovi javí ako „sankcia“ uložená za jeho príslušnosť k určitému zákonom podloženému statusu justičného čakateľa, expresívne ministerkou spravodlivosti prezentovanému ako „H. deti“. Podľa názoru sťažovateľa však riadny a zákonný výkon kompetencie ministerstva spravodlivosti v personálnej oblasti podľa § 71 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spočíva v tom, že určí počty

justičných čakaťov na jednotlivých súdoch tak, aby títo po splnení zákonných predpokladov mohli plynulo nastúpiť na miesta sudcov.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 25 písm. c) v spojení s čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach nečinnosťou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky prostredníctvom Ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky pri určovaní voľného miesta sudcu Okresného súdu T. bolo porušené.

2. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000 € (slovom päťdesiat tisíc eur), ktoré je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky povinné mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky sa ukladá povinnosť zaplatiť trovy konania a právneho zastúpenia sťažovateľa, v sume 314,18 (za dva úkony právnej služby, 2 x režijný paušál a DPH) k rukám advokáta JUDr. J. M., do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je ústavný súd oprávnený konať o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pretože jedným zo zákonných predpokladov na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie pri jej predbežnom prerokovaní je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa zaoberal otázkou, či sťažnosť bola podaná včas. Zákonná lehota na podanie sťažnosti je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu, sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu do svojho základného práva dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je preto zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorenej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu má ustanovenie o dvojmesačnej lehote na podanie sťažnosti kogentnú povahu, v dôsledku čoho ústavný súd nemôže jej zmeškanie odpustiť alebo ju predĺžiť (I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03). Ústavný súd už rozhodol, že nevyhnutné určenie začiatku plynutia subjektívnej lehoty pri opatrení alebo inom zásahu do práv sťažovateľa treba interpretovať

rigorózne, t. j. takou dikciou, že sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa sťažovateľ pri zachovaní postupu lege artis o takomto opatrení alebo inom zásahu dozvedieť mohol a mal. Možnosť dozvedieť sa o opatrení alebo inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa je totiž potrebné posudzovať pri rešpektovaní objektívneho hľadiska vychádzajúceho z požiadavky, že sťažovateľ musí venovať opatreniam alebo iným zásahom, ktorými mohli byť porušené jeho základné práva alebo slobody, náležitú pozornosť (IV. ÚS 287/09).

Ústavný súd už rozhodol, že „Súčasťou základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy je, aby orgány majúce povinnosť spolupôsobiť pri uchádzaní sa o funkciu a pri ustanovení do funkcie si tieto povinnosti plnili, a tak zaručili možnosť prístupu k voleným a iným verejným funkciám. Ak tieto orgány porušia svoje povinnosti, a tak sťažia, uľahčia alebo znemožnia uchádzanie sa o funkciu alebo ustanovenie do funkcie niektorého uchádzača, tak tým porušia jeho právo podľa čl. 30 ods. 4 ústavy.“ (III. ÚS 75/01). Pre potreby konania o ústavnej sťažnosti ústavný súd rozhodol, že nesprávny úradný postup ministerstva spravodlivosti v konaní o vymenovaní za sudcu možno podľa „ústavnej terminológie“ (čl. 127 ods. 2 ústavy), ako aj terminológie uplatňovanej v zákone o ústavnom súde [§ 50 ods. 1 písm. b) a nasl.] označiť ako „iný zásah“ (IV. ÚS 193/05). Z dikcie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti začína plynúť pri opatrení alebo inom zásahu odo dňa, keď sa sťažovateľ o nich mohol reálne dozvedieť. Na základe uvedeného ústavný súd nečinnosť ministerstva spravodlivosti pri určovaní voľného miesta sudcu (prostredníctvom ministerky spravodlivosti) posúdil ako „iný zásah“ do základného práva sťažovateľa, pričom začiatok dvojmesačnej zákonnej lehoty je v takomto prípade určený subjektívne v závislosti od možnosti sťažovateľa dozvedieť sa o porušení svojho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy takýmto spôsobom. Ústavný súd tiež zohľadnil skutočnosť, že posúdenie takejto možnosti je vždy individuálne vzhľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu, pričom sa prihliada tak na účel základného práva, ako aj na účel predmetnej zákonnej lehoty (porovnaj I. ÚS 235/03).

Hoci sťažovateľ ku včasnosti podania svojej sťažnosti a dodržania dvojmesačnej lehoty neuviedol žiadne argumenty, zdôraznil, že z rozhovoru s ministerkou spravodlivosti v médiách (Diskusná relácia N. z 21. januára 2011 13.00 h) nadobudol presvedčenie, že

nečinnosť ministerstva spravodlivosti pri určovaní voľných sudcovských miest „*nie je náhodná a opodstatnená, ale účelová a svojvoľná*“. Uvedené vyvodil predovšetkým z vyjadrenia ministerky spravodlivosti, podľa ktorého: «*Môžeme otvoriť možno desiatky nových sudcovských miest a mne nie je jedno, kto na nich nastúpi, či na nich nastúpia noví ľudia, alebo či na nich nastúpia, hovorím v úvodzovkách, „H. deti“.*»

Podľa ústavného súdu z použitej formulácie ministerky spravodlivosti možno vyvodiť, že minimálne v dobe zverejnenia jej rozhovoru v médiách 21. januára 2011 sa sťažovateľ dozvedel, resp. pri náležitej pozornosti mohol dozvedieť o existencii, ako aj dôvodoch nečinnosti ministerstva spravodlivosti v procese menovania nových sudcov z radov justičných čakateľov. Vzhľadom na januárový termín tohto vyjadrenia preto sťažovateľovi uplynula dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu najneskôr do konca marca 2011. Sťažovateľ sa však na ústavný súd svojou sťažnosťou obrátil až 30. júna 2011 (doručená ústavnému súdu 4. júla 2011), t. j. po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty. Keďže dvojmesačnú lehotu uvedenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na jej kogentnú povahu nemožno odpustiť a keďže sťažovateľ svoju sťažnosť podal až po tejto lehote, bolo treba jeho sťažnosť odmietnuť ako podanú oneskorene.

Vzhľadom na to, že oneskorenosť podania sťažnosti je neodstrániteľnou prekážkou konania, ústavný súd už nepovažoval za potrebné v rámci predbežného prerokovania sťažnosti skúmať existenciu eventuálnych ďalších dôvodov brániacich prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2011